

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДОХОДИ І ВИТРАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЗАКАРПАТТЯ У 2010-2012 РОКАХ

Статистичний збірник

Ужгород 2014

Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Закарпатській області

За редакцією **Г.Д.Гриник**
Відповідальна за випуск **Г.І.Лучківська**

Статистичний збірник "Доходи і витрати домогосподарств Закарпаття у 2010-2012 роках" містить інформацію про життєвий рівень домогосподарств Закарпатської області, його характеристики за структурою доходів та витрат, а також щодо споживання продовольчих, непродовольчих товарів та послуг залежно від рівня матеріальної забезпеченості домогосподарств, наявності в ньому дітей та за іншими соціально-економічними ознаками.
Розрахований на широке коло читачів.

Головне управління статистики у Закарпатській області

- адреса: вул. Ю.Гойди, 11, м.Ужгород, 88008, Україна
- телефон: 3-25-34
- факс: 64-12-73
- електронна пошта: stat@uz.ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.uz.ukrstat.gov.ua

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник "Доходи і витрати домогосподарств Закарпаття у 2010–2012 роках" підготовлено за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств та узагальнених показників Держстату України в динаміці за три роки.

Основною інформаційною базою для комплексного дослідження рівня матеріального добробуту різних соціальних груп населення є дані вибіркового обстеження умов життя, які об'єктивно відображають вплив на життєвий рівень домогосподарств багатьох процесів соціально-економічного розвитку.

Вибіркове обстеження умов життя домогосподарств за новою програмою запроваджене з 1999р., здійснюється на постійній основі, базується на загальноприйнятих міжнародних стандартах і відповідає сучасній соціо-демографічній та економічній ситуації в Україні. У 2002р. змінено методологію визначення показників споживчих витрат відповідно до міжнародної класифікації індивідуального споживання товарів і послуг за цілями (СОICOP–HBS), рекомендованої Євростатом.

У збірнику наведено показники соціально-демографічних характеристик домогосподарств. Крім того, відображено основні показники рівня життя населення, його характеристики за структурою доходів та витрат, дані про споживання продовольчих, непродовольчих товарів та послуг, калорійність їжі.

Збірник містить інформацію щодо середніх цін на окремі продовольчі, непродовольчі товари у роздрібній торгівлі (крім міських ринків) та послуги, індексів споживчих цін на товари та послуги, які призначені лише для розрахунків індексів цін на споживчі товари. Крім того, наведені дані стосовно індексів номінальної та реальної заробітної плати.

Матеріал доповнено графіками і діаграмами, коротким аналітичним оглядом порівняльного характеру.

Окремі дані наведені у порівнянні з середніми показниками по Україні та областях Карпатського економічного району. До складу Карпатського економічного району входять: Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська та Чернівецька області. Схема економічного районування була розроблена Радою по вивченню продуктивних сил України і використовується в розробці підсумків обстеження умов життя домогосподарств.

Починаючи з 2011р. при розрахунках середньодушових показників відповідно до сучасної міжнародної практики розпочато використання шкали еквівалентності, яка відображає зменшення мінімально необхідних

потреб на одного члена домогосподарства при збільшенні розміру домогосподарства та зміні його складу.

Розрахунок показників доходів в еквіваленті на одну умовну особу обумовлений існуванням в домогосподарстві умовно-постійних витрат (плата за житло та паливо, товари особистого користування тощо), тобто спостерігається так звана економія на розмірі домогосподарства. В основу розрахунку доходів на умовну особу покладено еквівалентну шкалу, що застосовується в національній практиці досліджень питань бідності, за якою першому члену домогосподарства присвоюється коефіцієнт 1, а всім іншим – 0,7 (наприклад, домогосподарство з 3-осіб має в своєму складі 2,4 умовних особи: $1+0,7+0,7=2,4$).

Видання розраховане на керівників органів державного управління, соціальних служб, викладачів, студентів та зацікавлену громадськість.

ЗМІСТ

Передмова	3
Скорочення у збірнику.....	5
Умовні позначення	5
Аналітичний огляд.....	9
1. ОСНОВНІ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ	16
1.1. Розподіл домогосподарств за кількістю їх членів і наявністю дітей.....	16
1.2. Розподіл домогосподарств області з дітьми за кількістю дітей у їх складі.....	16
1.3. Розподіл домогосподарств за наявністю і кількістю працюючих осіб у їх складі	17
1.4. Розподіл домогосподарств за кількістю працюючих осіб у їх складі у 2012 році	17
1.5. Склад домогосподарств за статтю та віком їх членів	18
1.6. Характеристика домогосподарств без дітей	18
2. ГРОШОВІ ДОХОДИ ТА СУКУПНІ РЕСУРСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ	19
2.1. Грошові доходи домогосподарств	19
2.2. Структура грошових доходів домогосподарств	20
2.3. Сукупні ресурси домогосподарств.....	21
2.4. Структура сукупних ресурсів домогосподарств	22
2.5. Структура сукупних ресурсів домогосподарств області	23
2.6. Структура сукупних ресурсів домогосподарств у 2012 році	33
2.7. Сукупні ресурси домогосподарств з дітьми залежно від кількості дітей та дорослих осіб у їх складі	24
2.8. Структура сукупних ресурсів домогосподарств з дітьми залежно від кількості дітей та дорослих осіб у їх складі	26
2.9. Сукупні ресурси домогосподарств без дітей залежно від їх складу	28
2.10. Структура сукупних ресурсів домогосподарств без дітей залежно від їх складу	30
3. ГРОШОВІ ТА СУКУПНІ ВИТРАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВ	32
3.1. Грошові витрати домогосподарств	32
3.2. Структура грошових витрат домогосподарств	33
3.3. Структура споживчих грошових витрат домогосподарств області	34
3.4. Сукупні витрати домогосподарств	35
3.5. Структура сукупних витрат домогосподарств	36
3.6. Структура сукупних витрат домогосподарств області	37
3.7. Сукупні витрати домогосподарств з дітьми залежно від кількості дітей та дорослих осіб у їх складі	38

3.8. Структура сукупних витрат домогосподарств з дітьми залежно від кількості дітей та дорослих осіб у їх складі	40
3.9. Сукупні витрати домогосподарств без дітей залежно від кількості їх складу	42
3.10. Структура сукупних витрати домогосподарств без дітей залежно від кількості їх складу	44
4. СПОЖИВАННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ	46
4.1. Сукупні витрати домогосподарств області на харчування у 2012 році	46
4.2. Вартість харчування у середньому на одну умовну особу ¹ на добу по регіонах України у 2012 році	47
4.3. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах	48
4.4. Частка спожитих в домогосподарствах продуктів харчування, вироблених в особистих підсобних господарствах	48
4.5. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах дітьми залежно від кількості дітей та дорослих осіб у їх складі у 2012 році	49
4.6. Частка спожитих продуктів харчування, вироблених в особистих підсобних господарствах, в домогосподарствах з дітьми залежно від кількості дітей та дорослих осіб у їх складі у 2012 році	49
4.7. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах без дітей залежно від кількості їх складу у 2012 році	50
4.8. Частка спожитих продуктів харчування, вироблених в особистих підсобних господарствах, в домогосподарствах без дітей залежно від кількості їх складу у 2012 році	51
4.9. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах залежно від розміру середньодушових еквівалентних загальних доходів домогосподарств у 2012 році	52
4.10. Частка спожитих продуктів харчування, вироблених в особистих підсобних господарствах, залежно від розміру середньодушових еквівалентних загальних доходів домогосподарств у 2012 році	54
4.11. Споживання продуктів харчування домогосподарствами у 2012 році	55
4.12. Споживання продуктів харчування населенням області	55
4.13. Співставлення фактичної енергетичної цінності у спожитих у домогосподарствах області продуктах харчування з нормою для працездатного населення у 2012 році	56
4.14. Співставлення фактичного вмісту білків у спожитих у домогосподарствах області продуктах харчування з нормою для працездатного населення у 2012 році	56
4.15. Співставлення фактичного вмісту жирів у спожитих у домогосподарствах області продуктах харчування з нормою для працездатного населення у 2012 році	57
4.16. Співставлення фактичного вмісту вуглеводів у спожитих у домогосподарствах області продуктах харчування з нормою для працездатного населення у 2012 році	57

5. МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ЗІСТАВЛЕННЯ	58
5.1. Розподіл домогосподарств за кількістю їх членів, наявністю дітей та наявністю працюючих осіб у їх складі по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	58
5.2. Грошові доходи домогосподарств по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	59
5.3. Структура грошових доходів домогосподарств по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	60
5.4. Сукупні ресурси домогосподарств по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	61
5.5. Структура сукупних ресурсів домогосподарств по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	62
5.6. Порівняння доходів, витрат та ресурсів домогосподарств у 2012 році	63
5.7. Сукупні витрати у середньому на одного члена домогосподарства в перерахунку на умовну особу ¹ у 2012 році	63
5.8. Сукупні витрати домогосподарств по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	64
5.9. Структура сукупних витрат домогосподарств по Україні та областях Карпатського економічного району у 2012 році	65
5.10. Порівняння доходів, ресурсів та витрат домогосподарств по регіонах України у 2012 році	66
5.11. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах України та областях Карпатського економічного району у 2012 році	67
5.12. Частка спожитих продуктів харчування, вироблених в особистих підсобних господарствах України та областях Карпатського економічного району у 2012 році	67
6. ІНДЕКСИ СПОЖИВЧИХ ЦІН	68
6.1. Помісячні індекси споживчих цін (інфляції)	68
6.2. Індекси споживчих цін у Закарпатській області у 2012 році	68
6.3. Індекси споживчих цін по області на основні групи товарів та послуг	69
6.4. Індекси споживчих цін по області на основні групи продовольчих товарів	69
6.5. Індекси споживчих цін по країні та області на основні види групи товарів та послуг	70
Методика проведення обстеження	72
Методологічні пояснення	73

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ОБСТЕЖЕННЯ

Вибіркове обстеження умов життя домогосподарств передбачає три складові частини із застосуванням різних інструментів обстеження для одержання інформації.

I. Збір даних щодо загальної характеристики домогосподарства – основне (базове інтерв'ю).

Опитування домогосподарства проводиться на початку обстеження за програмою відповідного запитальника стосовно загальних характеристик домогосподарства: його складу, житлових умов, наявності та використання земельних ділянок, худоби і птиці та характеристики його членів: рівнів освіти та статусів зайнятості тощо. Крім того, під час опитування фахівець з інтерв'ювання заповнює контрольну картку складу домогосподарства, в якій протягом всього періоду обстеження спостерігаються зміни в його складі.

II. Спостереження за витратами і доходами домогосподарств протягом кварталу.

Здійснюється за допомогою двох інструментів обстеження: тижневого щоденника поточних витрат, який заповнюється безпосередньо домогосподарством двічі на квартал та квартального запитальника, за допомогою якого проводиться щоквартальне опитування домогосподарства у перший місяць після звітного кварталу.

III. Одноразові тематичні опитування.

Здійснюються за допомогою анкет під час проведення квартального опитування. У 2012р. тематичні опитування проводилися з питань: витрат домогосподарств на будівництво та ремонт житла і господарських будівель; наявності в домогосподарствах товарів тривалого користування; оцінки членами домогосподарств стану свого здоров'я та рівня доступності окремих видів медичної допомоги; самооцінки домогосподарствами рівня достатності своїх коштів; доступу домогосподарств до Інтернету.

Вибірковим обстеженням умов життя домогосподарств охоплені всі райони області.

В обстеженні у 2012р. прийняло участь 291 домогосподарство області або 88,4% відібраних адрес за виключенням нежилих приміщень.

За підсумками аналізу участі респондентів у 2012р. одне обстежуване домогосподарство репрезентувало 1223 домогосподарства області при 1618 – по країні.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЯСНЕННЯ

Об'єктом обстеження умов життя є домогосподарство – сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках або стосунках свояцтва, не перебувати у будь-яких з цих стосунків або бути і в тих, і в інших стосунках. Домогосподарство може складатися з однієї особи. Оскільки частка домогосподарств, у складі яких є особи не пов'язані родинними стосунками, складає 0,32% від загальної кількості домогосподарств, в сучасних економічних умовах поняття "домогосподарство" і "сім'я" дуже близькі.

Великі міста – міста з чисельністю населення в них 100 тис. чоловік і більше.

Малі міста – міста з чисельністю населення менше 100 тис. чоловік.

Діти – особи у віці до 18 років, які не перебувають у шлюбі.

Дорослі – особи у віці 18 років і старші, а також – особи до 18 років, які перебувають у шлюбі.

Працююча особа – особа, яка надала ствердну відповідь на запитання "Чи працюєте в даний час?". Працюючі пенсіонери також відносяться до категорії "працюючі".

Непрацююча особа – особа, яка надала негативну відповідь на запитання "Чи працюєте в даний час?".

Пенсіонер – особа, яка отримує пенсію і не працює.

Коефіцієнт економічного навантаження на працюючого члена домогосподарства – відношення загальної кількості членів домогосподарства до кількості працюючих осіб у його складі.

Грошові доходи домогосподарства складаються з суми грошових та натуральних (в грошовій оцінці) надходжень, одержаних членами домогосподарства у вигляді оплати праці (за виключенням прибуткового податку та обов'язкових відрахувань), доходів від підприємницької діяльності та самозайнятості, доходів від власності у вигляді відсотків, дивідендів, продажу акцій та інших цінних паперів, надходжень від продажу нерухомості, особистого та домашнього майна, худоби, продукції особистого підсобного господарства та продуктів, отриманих у порядку самозаготівель, пенсій, стипендій, соціальних допомог (пільг та субсидій готівкою на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива, компенсаційних виплат за невикористане право на санаторно-курортне лікування, за пільговий проїзд окремих категорій громадян тощо), грошових допомог від родичів, інших осіб та інших грошових доходів.

Негрошові доходи домогосподарства включають вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства (за винятком поточних витрат на її виробництво), в порядку самозаготівель, вартість

подарованих родичами та іншими особами продуктів харчування, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, суми пільг та безготівкових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива, а також – суму безготівкових пільг на оплату товарів та послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо, на оплату послуг транспорту та зв'язку.

Сукупні ресурси домогосподарства складаються з суми грошових та негрошових доходів, використаних заощаджень, приросту в обстежуваному періоді позик, кредитів, боргів, узятих домогосподарством, а також повернених домогосподарству боргів. Цей показник відображає потенційні ресурси домогосподарства, отримані в обстежуваному періоді, незалежно від джерел їх надходження.

Споживчі грошові витрати – це грошові витрати домогосподарства на купівлю продуктів харчування, алкогольних та тютюнових виробів, товарів та послуг (одягу та взуття, оплату житла, води, газу, електроенергії та інших видів палива; предметів домашнього вжитку, побутової техніки та поточного утримання житла; витрати на охорону здоров'я, транспорт, зв'язок, відпочинок та культуру, освіту тощо). Включаються всі витрати домогосподарств на ці цілі незалежно від місця їх здійснення. До цієї статті включається також вартість куплених товарів та продуктів харчування для годування домашніх тварин-улюбленців (котів, собак, папуг тощо).

Неспоживчі грошові витрати – включають поточні витрати, пов'язані з веденням особистого підсобного господарства (купівля насіння, добрив, сільськогосподарського реманенту, палива та мастильних матеріалів тощо), грошову допомогу родичам та іншим особам, витрати на купівлю нерухомості, на будівництво та капітальний ремонт житла та господарських будівель, на купівлю великої рогатої худоби, коней та багаторічних насаджень для особистого підсобного господарства, на придбання акцій, сертифікатів, валюти, приріст вкладів до банківських установ, аліменти, обов'язкові податки (крім прибуткового), збори та внески, а також інші грошові витрати, які не згадувалися раніше.

Грошові витрати складаються з суми споживчих та неспоживчих грошових витрат. Грошові витрати включають суми, фактично сплачені домогосподарством по відповідних статтях, і не враховують вартість натуральних надходжень, безготівкові пільги та субсидії.

Споживчі сукупні витрати складаються з грошових витрат, а також – вартості спожитих домогосподарством продовольчих товарів, отриманих з особистого підсобного господарства та в порядку самозаготівель або подарованих родичами та іншими особами, суми отриманих пільг та безготівкових субсидій на оплату житла, комунальних продуктів та послуг, суми пільг на оплату телефону, проїзду в транспорті, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо, на оплату ліків, вітамінів, інших аптекарських товарів, медичних послуг.

Неспоживчі сукупні витрати складаються з грошових та негрошових витрат домогосподарства на допомогу родичам та іншим особам; витрат на купівлю нерухомості, на капітальний ремонт,

будівництво житла та господарських будівель, на купівлю великої рогатої худоби, коней та багаторічних насаджень для особистого підсобного господарства, на придбання акцій, сертифікатів, валюти, вкладів до банківських установ, аліментів, податків (крім прибуткового), зборів, внесків та інших грошових платежів, використаних заощаджень, позик та повернутих домогосподарством боргів.

Сукупні витрати складаються з суми споживчих та неспоживчих сукупних витрат. Сукупні витрати включають фактично сплачені грошові витрати домогосподарства, вартість натуральних надходжень, суми пільг та безготівкових субсидій. Вартість подарованих домогосподарством родичам та іншим особам продуктів харчування, отриманих з особистого підсобного господарства, включається до сукупних витрат у зв'язку з постійним характером цієї допомоги. Сукупні витрати характеризують структуру використання домогосподарством сукупних ресурсів.

У сукупних витратах найбільш вагому статтю видатків складають витрати на харчування. Вони включають витрати на продукти харчування та плату за харчування поза домом. До спожитих **продуктів харчування** віднесені продукти, які були у звітному періоді куплені, отримані з особистого підсобного господарства, від самозаготівель (на полюванні, рибалці, у лісі тощо), а також – отримані в подарунок та з інших джерел.

До продуктів харчування відносяться хліб та хлібопродукти, м'ясо, та м'ясопродукти, риба і рибопродукти, молоко, молокопродукти, масло та яйця, олія та жири, фрукти, овочі, цукор, кондитерські вироби та безалкогольні напої (чай, кава, соки, мінеральна вода тощо). До продуктів харчування не включаються алкогольні напої та тютюн.

Хліб і хлібні продукти – рис, хлібобулочні вироби, борошно, макаронні вироби, кондитерські вироби з борошна, інші хлібні продукти, включаючи крупи та злакові культури у зерні.

М'ясо, м'ясопродукти та сало – свіже, заморожене, охолоджене м'ясо худоби і птиці, сушене, солоне, копчене м'ясо та їстівні субпродукти, інші консервовані та оброблені види м'яса та продукти з них, м'ясо інших видів домашніх та диких тварин тощо, свиняче сало, інші жири тваринні харчові топлени та сирі.

Риба і рибопродукти – свіжі, охолоджені і заморожені риба, морепродукти; сушені, копчені, солоні риба та морепродукти; різні консервовані, оброблені та приготовлені риба та морепродукти.

Молоко, молокопродукти та масло – молоко сире, пряжене, пастеризоване, різного складу жирності, консервоване молоко, кисломолочна продукція тощо, сири тверді та м'які, масло тваринне.

Яйця – яйця курячі, перепелині та інших видів птиці, яєчний порошок та меланж.

Олія та інші рослинні жири – олія соняшникова, кукурудзяна, соєва, оливкова та інші їстівні рослинні олії та жири.

Цукор, джем, мед, сироп, шоколад та кондитерські вироби – цукор-пісок, цукор-рафінад, цукерки, шоколад, варення, джем, повидло, мед, печиво, харчовий лід та морозиво, жувальна гумка та ін.

Фрукти – яблука, груші, сливи, вишні, абрикоси, персики, суниця,

полуниця, малина, смородина, агрус, кавуни, дині, горіхи, виноград тощо – свіжі, сушені, консервовані та інших способів заготівель.

Картопля – свіжа, оброблена (сушена, чищена тощо).

Овочі – помідори, огірки, буряки, морква, цибуля, капуста, баклажани, кабачки та інші – свіжі, заморожені та охолоджені, консервовані, мариновані, сушені, овочі закритого ґрунту, гриби, стеблові овочі, салати тощо.

Інші продукти харчування – соуси, приправи, сіль, спеції, прянощі та кулінарні трави, бакалійні товари, десерти приготовлені, супи тощо.

Безалкогольні напої – кава, чай, какао, мінеральна вода, квас, газовані безалкогольні напої, фруктові соки, овочеві соки тощо.

Харчування поза домом – суми, витрачені на харчування в кафе, ресторани, їдальні, барі тощо.

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) – є показником зміни загального рівня цін і тарифів на товари і послуги, які купує населення для невиробничого споживання.

Прожитковий мінімум – це вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості. (Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15 липня 1999р. №966-XIV).

Згідно із законом України "Про Державний бюджет України на 2012 рік" від 22 грудня 2011р. № 4282-VI, прожитковий мінімум на одну особу на місяць з 01 січня 2012р. становив 1017 грн., з 01 квітня 2012р. – 1037 грн., з 01 липня 2012р. – 1044 грн., з 01 жовтня 2012р. – 1060 грн., з 01 грудня 2012р. – 1095 грн. Таким чином, середньорічний розмір прожиткового мінімуму за 2012р. становив 1042,42 грн. на одну особу на місяць.

Шкала еквівалентності – система коефіцієнтів, що надаються членам домогосподарства у відповідності до їхніх демографічних характеристик, і які відображають зменшення мінімально необхідних потреб на одного члена домогосподарства при збільшенні розміру домогосподарства та зміні його складу.

Чисельність домогосподарств з рівнем середньодушових еквівалентних доходів на місяць нижче прожиткового мінімуму – визначається на підставі даних розподілу домогосподарств (населення) за рівнем середньодушових еквівалентних доходів і є підсумком числа домогосподарств (осіб), рівень доходів яких нижче величини прожиткового мінімуму, діючого в державі на момент аналізу.